

คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
THE OPINIONS OF SAKAEO EDUCATIONAL SERVICE AREA TEACHERS TOWARD THE
MORAL LEVELS OF PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS

¹⁾สังเวียน องค์กรสุนทร ¹⁾จุไร โชคประสิทธิ์ ¹⁾ชโล วังศ์แสวง
¹⁾Sangwian Ongsunthon ¹⁾Churai Chokpasit ¹⁾Chalo Wongsawang

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับ คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2551 จำนวน 364 คน โดยคำนวณจากสูตรของทาโรยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test independent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ คุณธรรมในการครองคน รองลงมาคือ คุณธรรมในการครองตน และอันดับสุดท้าย คือ คุณธรรมในการครองงาน

2.การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

¹⁾หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านคุณธรรมในการครองคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and compare the opinions of teachers under the jurisdiction of the Office of Sakaeo Educational Service Area toward the moral levels of primary school administrators. The sample of this study consisted of 364 teachers of primary schools under the jurisdiction of the Office of Sakaeo Educational Service Area in the 2008 academic year, obtained from Taro Yamane's table. The instrument used in the study was a set of questionnaires concerning the opinions of Sakaeo Educational Service Area teachers toward the moral levels of primary school administrators. Divided into two parts, the questionnaires attained a confidence level of 0.84. The statistics employed to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and t-test independent.

The findings of the study were as follows:

1. The analysis of the opinions of Sakaeo Educational Service Area teachers toward the moral levels of primary school administrators revealed that the opinions of the teachers were at a moderate level overall. Further study in each aspect showed that the aspect obtaining the highest mean was moral of supervision, followed by moral of behavior, and moral of work.

2. The comparative analysis of the opinions of Sakaeo Educational Service Area teachers toward the moral levels of primary school administrators, classified according to genders, showed that teachers with different genders did not have different opinions.

3. The comparative analysis of the opinions of Sakaeo Educational Service Area teachers toward the moral levels of primary school administrators, classified according to work experience,

showed that the opinions of the teachers with different work experiences were different at a statistically significant level of 0.05.

4. The comparative analysis of the opinions of Sakaeo Educational Service Area teachers toward the moral levels of primary school administrators, classified according to educational service area zones, revealed that that the teachers from different zones did not have different opinions. However, further study in each area showed that the teachers from different educational service area zones had different opinions in the aspect of moral of supervision at a statistically significant level of 0.05.

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 77 บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมืองทางการเมือง ข้าราชการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” และมาตรา 81 บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541ก : 24-25) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ใน มาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 23 ว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับของการศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542ก : 5,14)

จากพระบรมราโชวาทและข้อความที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า เรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญ และต้องปลูกฝังให้กับคนในชาติ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรมเพื่อให้ได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข การจัดการศึกษาที่จะได้ผู้เรียนที่พึงประสงค์ ผู้มีบทบาทสำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองการที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาจะเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุขได้ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและที่สำคัญต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ มีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธาเพราะคุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารสามารถครองตน ครองคน และครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือการปฏิรูปการศึกษาจะ ประสบผลสำเร็จไปได้ยากหากผู้บริหารโรงเรียนขาดคุณธรรม ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากต่อผู้ได้บังคับบัญชา การที่ผู้เรียนซึ่งเป็น ผลผลิตของการจัดการศึกษาจะมีความรู้คุณธรรมได้ ครูจำเป็นต้องมีความรู้และคุณธรรมก่อนเพราะครูคือแบบอย่างของนักเรียนและในขณะเดียวกันผู้บริหาร โรงเรียนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ได้บังคับบัญชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 11)

ผู้บริหารที่ขาดคุณธรรมย่อมเป็นเหตุของความเลื่อมของหน่วยงานบุคคลในหน่วยงาน มักจะแตกแยกขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงานย่อมลดลง ผู้บริหารที่มีคุณธรรมย่อมเป็นที่รักของผู้ร่วมงานเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือ สามารถรวมพลังแห่งการยอมรับ เป็นพลังสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้ก้าวหน้า (ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2538 : 5) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงานย่อมสูง

จากความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีคุณธรรม ในการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารทุกระดับตามหลักสูตรของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาจึงได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้บริหารได้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของคุณธรรม สามารถนำไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นและใช้ในการบริหารงานได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530 : 16)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาถึงคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วซึ่งผลการศึกษาจะเป็น

ข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปใช้เพื่อวางแผนพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ

คุณธรรม ผู้บริหาร โรงเรียน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ความคิดเห็นของครูต่อคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว แตกต่างกันตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และเขตพื้นที่การศึกษาหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และเขตพื้นที่การศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4,010 คน
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, ยุทธ ไกยวรรณ, 2545 : 108) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05 คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 363.97 คน และผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบ[เลือกตอบ 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อคุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว 3 ประการ ซึ่งเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

3. การสร้างคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักเกณฑ์วิธีการต่างๆ เกี่ยวกับคุณธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน และเอกสารเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.2 ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างเครื่องมือประเภทแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลงานการวิจัยที่ใช้แบบสอบถามอื่น ๆ

3.3 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว 3 ประการ คือ

3.3.1 คุณธรรมในการครองตน ได้แก่ สัปปริยธรรม 7

3.3.2 คุณธรรมในการครองคน ได้แก่ พรหมวิหาร 4

3.3.3 คุณธรรมในการครองงาน ได้แก่ ฆราวาสธรรม 4

3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.5 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแปลความหมายค่าคะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

เลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ส่วนข้อที่มีค่าน้อยกว่า นำมา ปรับปรุงแก้ไขได้แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.70 –1.00

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น

(Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 16 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 96) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84

3.7 ทำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยยื่นแบบฟอร์มขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือพร้อมเครื่องมือในการวิจัยถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลของโรงเรียนทุกโรงเรียน และขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อแจกแบบสอบถามให้ถึงกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

4.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากสถานศึกษาแต่ละอำเภอด้วยตนเองจนครบถ้วน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจนครบแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.2 ลงรหัสข้อมูลและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์

5.3 หาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในแต่ละข้อรายการ

5.4 การแปลผล ในการแบ่งเกณฑ์การปฏิบัติตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ซึ่งกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับปฏิบัติ
4.51 - 5.00	มากที่สุด
3.51 - 4.50	มาก
2.51 - 3.50	ปานกลาง
1.51 - 2.50	น้อย
1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

5.5 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที่แบบอิสระต่อกัน (t - test independent)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 6.1 สถิติที่ใช้ในการพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ สถิติในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และสถิติที่ใช้หาความเชื่อมั่น ของเครื่องมือ ได้แก่การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
- 6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบค่าที (t – test แบบ independent)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณธรรมในการคลองคน รองลงมาคือ คุณธรรมในการครองตน และอันดับสุดท้ายคือ คุณธรรมในการครองงาน

1.1 ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมการประหยัด ลดการฟุ่มเฟือย รองลงมาคือ มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเป็นผู้บริหาร และเป็นคนมีเหตุผลในการทำงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ รู้จักข่มใจตนเองที่จะไม่ประพฤติผิดศีลธรรม ด้วยเหตุทั้งปวงได้

1.2 ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมในการครองคนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความเมตตาต่อครูและเด็กนักเรียน รองลงมาคือ มีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจกันดีในการแก้ปัญหาต่างๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คณะครูร่วมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มี คุณภาพ

1.3 ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ รับผิดชอบต่อคำพูดและการกระทำของตนเอง รองลงมาคือ ใช้หลักเหตุผลในการปฏิบัติงานและรับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านคุณธรรมในการครองคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล ภาธรธวานนท์ (2539) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แสดงพฤติกรรมการบริหารโดยรวมและแต่ละด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 คุณธรรมในการครองคน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารรู้จักส่งเสริมการประหยัด ลดการฟุ่มเฟือย และมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำในเรื่องของคุณธรรมในการครองคนนั้น ผู้บริหารมีความเมตตาต่อครูและเด็กนักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจกันดีในการแก้ปัญหาต่างๆ และที่อยู่ในระดับปานกลางก็อาจจะเป็นเพราะว่าการเข้าใจความต้องการของกลุ่มครู การดำเนินงานเรื่อง การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพยังมีการดำเนินการน้อยไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัตน์ มุ่งอิงกลาง (2544) ได้ทำการศึกษา คุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตนครองคน และครองงาน ของ

ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของครูฝ่ายกิจการนักเรียนครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมตามแนว พุทธธรรมในการครองตน ครองคน และ ครองงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณธรรมในการครองตน รองลงมาคือ คุณธรรมในการครองคน และคุณธรรมในการครองงาน

1.2 คุณธรรมในการครองตน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมในการครองตนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความเมตตาต่อครูและเด็กนักเรียน มีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจกันดีในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา อยู่ภักดี (2551) การศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการครองตนในระดับมาก

1.3 คุณธรรมในการครองงาน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อคุณธรรมในการครองงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งยังเป็นระดับที่ผู้บริหารต้องพัฒนาให้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของความรักใคร่ชอบต่อคำพูดและการกระทำของตนเอง การใช้หลักเหตุผลในการปฏิบัติงานและรับฟังความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละเอียด แซ่คู (2546) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมาไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และที่ผลออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าอาจจะได้รับอบรมและพบเห็นได้มากกว่า และมีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่า

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่เขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผู้บริหารควรเข้าใจถึงความคิดเห็นส่วนมากของครูผู้สอน ทั้งด้านครองตน ครองคน และครองงาน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ

1.1 เรื่องความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

1.2 เรื่องพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ

1.3 เรื่องรู้จักข่มใจตนเองที่จะไม่ประพฤติผิดศีลธรรม และนำผลการวิจัยไปวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลากรต่อไป

2. ผู้บริหารควรรู้จักข่มใจตนเองที่จะไม่ประพฤติผิดศีลธรรม ด้วยเหตุที่ว่าง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ควรศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูผู้สอน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). **การพัฒนาคุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542). **คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2538). **ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษา**. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา อยู่ภักดี. (2551). **การศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- มงคล ภาทรธวานนท์. (2539). **พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย (ฉบับปรับปรุงใหม่)**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ละเอียด แซ่กู. (2546). **คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **ทฤษฎีใหม่สู่การเรียนรู้มุ่งสู่เศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุรัตน์ มุ่งอิงกลาง. (2544). **การศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.